

A tragikomédiát szeretem a legjobban

Beszélgetés Vadas László rendezővel

Mitől boldog a Boldog Herceg? Mit rejt a Gondtalanság Palotája? Mit jelent manapság az önfeláldozás? A nagyváradi Lilliput Társulat március elsején mutatta be új előadását, Oscar Wilde *A boldog herceg* című meséjét Vadas László rendezte. Premier előtt, az egyik próba után beszélgettünk a rendezővel boldogságról, önzetlenségről, az előadásról, a báb-színház világáról.

Egy időben rendszeresen rendeztél Váradon, a Szigligeti Társulatnál. Milyen emlékek fűznek Váradhoz – a városhoz és a színházhoz? Milyen érzésekkel tértél most vissza?

Örömmel jöttem vissza Váradra. Őszintén, szívből mondhatom, hogy öröm dolgozni a Lilliput Társulattal. Úgy érzem, a barátaimhoz érkeztem vissza. A Lilliputnál nagyon jó a hangulat. Rég nem találkoztam ilyen tenni akarással, kíváncsisággal, nyitottsággal. Néhányukkal már dolgoztam együtt korábban is. Ami az előző váradi rendezéseimet illeti: mind-egyik előadás közel állt hozzám. Mindegyiket emelt fővel vállalom. Egyiket sem tagadom meg. A lényeg most a kollégákkal való találkozás. Az is nagy öröm nekem, hogy újból magyar nyelven rendezek, hiszen az utóbbi években sokat dolgoztam román és külföldi társulatokkal, inkább a román, francia és angol nyelvet használva. Hogy milyen érzések fűznek Nagyváradhoz? Úgy érzem, mintha kezdenék elidegeníteni a várost a váradiaktól. Mintha ridegebb lenne most, mint tizenvalahány évvel ezelőtt. Vesztett a melegségéből. Egyébként a váradiaknak van mire büszkének lenniük. De mostanság mintha meg szeretnének felelni valaminek, valami külső dolognak. Fontos, hogy az itt élő ember legyen a városnak szerves része. Mi teremtjük meg a város lelkét. Emlékszem egyébként, amikor először írtam alá szerződést a váradi színházzal, utána első dolgom az volt, hogy elmenjek a székesegyházhoz, a Szent László-szoborhoz, és sétáljak egyet a barokk palota kertjében. Megmaradt annak a sétának a hangulata.

Említetted, hogy sokféle kószáltál, rendeztél. Merre?

Rendeztem Bukarestben, Craiován, Râmnicu Vâlceán, Teheránban, Ankarában, Belgrádban, szóval tényleg sokfelé. Teheránban részt vettem az országos bábfesztiválon. Külhonban sok színházban azt tapasztaltam, hogy nincsenek allűrök. Nem jöttem rá, ki a sztárszínész. Mert a sztárság nem az allűröket jelenti. Sok érdekességről mesélhetnék. Például Albániában találkoztam az albán színjátszás nagyasszonyával, aki szarajevói születésű és magyar származású.

Tizenegy éve a váradi Szigligeti Társulatnál rendezted Stanislaw Ignacy Witkiewicz Az örült és az apáca című színművét, most ugyanezt a szatmárnémeti színház román tagozatán. Melyek a hasonlóságok, illetve különbözőségek a két produkció között? Változott-e a koncepció?

A szatmáriak kértek föl rá, hogy rendezzem meg ott is ezt a drámát. A váradi előadásban az intellektus problematikájára helyeztem a hangsúlyt. A mostani előadásban a tudomány és hit közötti összefüggésekkel foglalkoztam, ugyanis a román kultúrkörben nagyon érdekes az, ahogyan a vallás, az ortodoxia hat a társadalom-

ra. A vak hit és a vak tudomány – ez került inkább középpontba. A közös a vakság. Nem a bezártság volt érdekes. Úgy érzem, hidegebb és nyersebb a szatmári előadás hangulata.

Mi varázsolt el leginkább A boldog herceg meséjében?

Egy katolikus pap, aki gyermekkori padtársam volt, a Duna-deltából kimentette a fuldokló diákját, s ő meghalt. Ennek hatására, meg amúgy is igencsak foglalkoztat az, hogy az önző világban képesek vagyunk-e áldozatot hozni valakiért. Az igazi szeretet arról szól, hogy adunk. Ne legyünk gépek, ne legyünk individualisták, hanem csak egyszerűen segítsünk. Legyen bennünk morális töltet: merjünk adni. Vállalom ezt az ósdiságot. Ne azt tanítsd, hogy: törj, zúzz, menj át minde-

Vadas László rendező. A váradi alkotómunka után Nagybányán, Székelyudvarhelyen és Pristinában várnak rá rendezői feladatok

Fotó: Csűrös Réka

nen! És ne várj dicséretet, eredményt sem. Ez az érzés, az önzetlenség, segítőkészség érzése megvan az emberekben; kérdés, mennyire nyomjuk el. Merjünk kezet nyújtani, ha érezzük, hogy valakinek szüksége van rá. Persze nem Teréz anya-féle jóságról van szó. *A boldog herceg* az irodalom egyik legszebb meséje. Lehet, a segítőkészség nem trendi manapság. De ha ez így van, akkor én ósdi szeretnék maradni. Érzelmeket akarok. A Boldog Herceg szíve nem olvad meg. A Boldog Herceg szíve bennünk dobog. Hogy szomorú-e a mese? Lehet, a gyermek kacagni fog, a szülő sírni fog az előadáson. Egyébként hatéves kortól százig ajánlott a meséjáték.

Az előadásban különleges árnyjátékot is használsz.

A Közel-Keleten is szívesen alkalmazzák ezt az árnyjáték-technikát. Ez kellett a képi világ erősítéséhez. A Boldog Herceg így képzelel el az ő világát. A gyermekeknek fontos a látványvilág is. Engem nem érdekel a realiztikus. Varázslatnak mindig kell lennie. Meg persze játékoságnak. Egy előadás létrehozása a játékból kell hogy szülessen. A játék örömeinek kell vezetnie az előadást.

A mesében azt mondják az árva gyermek, látván a Boldog Herceg szobrát, hogy olyan, mint egy angyal. Mire a számtantanár azt válaszolja, hogy a gyerekek sose láttak angyalt. Mire a gyerekek: „Dehogynem, álmunkban.” Ez az álomszerűség, álmotívum ebben az előadásban is megjelenik. Szerinted mi az álmok lényege?

A tragikomédiát szeretem a legjobban

Beszélgetés Vadas László rendezővel

Mitől boldog a Boldog Herceg? Mit rejt a Gondtalanság Palotája? Mit jelent manapság az önfeláldozás? A nagyváradi Lilliput Társulat március elsején mutatta be új előadását, Oscar Wilde *A boldog herceg* című meséjét Vadas László rendezte. Premier előtt, az egyik próba után beszélgettünk a rendezővel boldogságról, önzetlenségről, az előadásról, a báb-színház világáról.

Egy időben rendszeresen rendeztél Váradon, a Szigligeti Társulatnál. Milyen emlékek fűznek Váradhoz – a városhoz és a színházhoz? Milyen érzésekkel tértél most vissza?

Örömmel jöttem vissza Váradra. Őszintén, szívből mondhatom, hogy öröm dolgozni a Lilliput Társulattal. Úgy érzem, a barátaimhoz érkeztem vissza. A Lilliputnál nagyon jó a hangulat. Rég nem találkoztam ilyen tenni akarással, kíváncsisággal, nyitottsággal. Néhányukkal már dolgoztam együtt korábban is. Ami az előző váradi rendezéseimet illeti: mind egyik előadás közel állt hozzám. Mindegyiket emelt fővel váltalom. Egyiket sem tagadom meg. A lényeg most a kollégákkal való találkozás. Az is nagy öröm nekem, hogy újból magyar nyelven rendezek, hiszen az utóbbi években sokat dolgoztam román és külföldi társulatokkal, inkább a román, francia és angol nyelvet használva. Hogy milyen érzések fűznek Nagyváradhoz? Úgy érzem, mintha kezdenék elidegeníteni a várost a váradiaktól. Mintha ridegebb lenne most, mint tizenvalahány évvel ezelőtt. Vesztett a melegségéből. Egyébként a váradiaknak van mire büszkének lenniük. De mostanság mintha meg szeretnének felelni valaminek, valami külső dolognak. Fontos, hogy az itt élő ember legyen a városnak szerves része. Mi teremtjük meg a város lelkét. Emlékszem egyébként, amikor először írtam alá szerződést a váradi színházzal, utána első dolgom az volt, hogy elmenjek a székesegyházhoz, a Szent László-szoborhoz, és sétáljak egyet a barokk palota kertjében. Megmaradt annak a sétának a hangulata.

Említetted, hogy sokféle kószáltál, rendeztél. Merre?

Rendeztem Bukarestben, Craiován, Râmnicu Vâlceán, Teheránban, Ankarában, Belgrádban, szóval tényleg sokfelé. Teheránban részt vettem az országos bábfesztiválon. Külhonban sok színházban azt tapasztaltam, hogy nincsenek allűrök. Nem jöttem rá, ki a sztárszínész. Mert a sztárság nem az allűröket jelenti. Sok érdekességről mesélhetnék. Például Albániában találkoztam az albán színjátszás nagyasszonyával, aki szarajevói születésű és magyar származású.

Tizenegy éve a váradi Szigligeti Társulatnál rendezted Stanislaw Ignacy Witkiewicz Az örült és az apáca című színművét, most ugyanezt a szatmárnémeti színház román tagozatán. Melyek a hasonlóságok, illetve különbözőségek a két produkció között? Változott-e a koncepció?

A szatmáriak kértek föl rá, hogy rendezzem meg ott is ezt a drámát. A váradi előadásban az intellektus problematikájára helyeztem a hangsúlyt. A mostani előadásban a tudomány és hit közötti összefüggésekkel foglalkoztam, ugyanis a román kultúrkörben nagyon érdekes az, ahogyan a vallás, az ortodoxia hat a társadalom-

ra. A vak hit és a vak tudomány – ez került inkább középpontba. A közös a vakság. Nem a bezártság volt érdekes. Úgy érzem, hidegebb és nyersebb a szatmári előadás hangulata.

Mi varázsolt el leginkább A boldog herceg meséjében?

Egy katolikus pap, aki gyermekkori padtársam volt, a Duna-deltából kimentette a fuldokló diákját, s ő meghalt. Ennek hatására, meg amúgy is igencsak foglalkoztat az, hogy az önző világban képesek vagyunk-e áldozatot hozni valakiért. Az igazi szeretet arról szól, hogy adunk. Ne legyünk gépek, ne legyünk individualisták, hanem csak egyszerűen segítsünk. Legyen bennünk morális töltet: merjünk adni. Vállalom ezt az ósdiságot. Ne azt tanítsd, hogy: törj, zúzz, menj át minde-

Vadas László rendező. A váradi alkotómunka után Nagybányán, Székelyudvarhelyen és Pristinában várnak rá rendezői feladatok

Fotó: Csűrös Réka

nen! És ne várj dicséretet, eredményt sem. Ez az érzés, az önzetlenség, segítőkészség érzése megvan az emberekben; kérdés, mennyire nyomjuk el. Merjünk kezet nyújtani, ha érezzük, hogy valakinek szüksége van rá. Persze nem Teréz anya-féle jóságról van szó. *A boldog herceg* az irodalom egyik legszebb meséje. Lehet, a segítőkészség nem trendi manapság. De ha ez így van, akkor én ósdi szeretnék maradni. Érzelmeket akarok. A Boldog Herceg szíve nem olvad meg. A Boldog Herceg szíve bennünk dobog. Hogy szomorú-e a mese? Lehet, a gyermek kacagni fog, a szülő sírni fog az előadáson. Egyébként hatéves kortól százig ajánlott a meséjáték.

Az előadásban különleges árnyjátékot is használsz.

A Közel-Keleten is szívesen alkalmazzák ezt az árnyjáték-technikát. Ez kellett a képi világ erősítéséhez. A Boldog Herceg így képzelel el az ő világát. A gyermekeknek fontos a látványvilág is. Engem nem érdekel a realiztikus. Varázslatnak mindig kell lennie. Meg persze játékoságnak. Egy előadás létrehozása a játékból kell hogy szülessen. A játék örömeinek kell vezetnie az előadást.

A mesében azt mondják az árva gyermek, látván a Boldog Herceg szobrát, hogy olyan, mint egy angyal. Mire a számtantanár azt válaszolja, hogy a gyerekek sose láttak angyalt. Mire a gyerekek: „Dehogynem, álmunkban.” Ez az álomszerűség, álmotívum ebben az előadásban is megjelenik. Szerinted mi az álmok lényege?